

Suomen vesien haamuverkko-tilanne on arvoitus.

Ratkaisu haamuverkkoihin?

Haamuverkkoja syntyy Suomessa etenkin vapaa-ajankalastuksessa.

VERKKOKALASTUS ON SUOMESSA yleinen jokamiehen kalastustapa, ja nailonverkkoja on käytetty suunnilleen 50 vuotta. Tämän yhdistelmän tuloksena Suomen vesiin on tahattomasti tai tarkoituksella jäänyt lukuisia verkkoja, jotka ovat siellä josain edelleen.

Nailonverkko säilyy vuosikymmeniä. Esimerkiksi voi ottaa Saimaasta muutama vuosi sitten löydetyn verkon, joka oli pyydysmerkkien perusteella yli 30-vuotias. Verkossa oli kuolleita ja edelleen eläviä muikkuja ja niitä

Haamuverkot ovat moniongelmaista jätettä, jota on kertynyt Suomen vesiin vuosikymmeniä.

syömään tulleita mateita. Erä kertoi kyseisestä verkosta huhtikuussa 2015.

Kevät on erityisen altista aikaa haamuverkkojen syntymiselle. Jos talvi- verkkoja ei ehdi hakea pois ennen kuin jäät heikkenevät, verkot jäävät vesistöön oman onnensa nojaan.

Jäät voivat myös liikutella verkkoja arvaamattomasti.

HAAMUVERKOT PYYTÄVÄT KALAA ja ovat muuviroksaa vesistöissä. Kadonnut verkko voi myös olla vaarallinen veneilijöille.

Valtamerien haamuverkoista ja -pyydyksistä on puhuttu paljon maailmalla, mutta Suomessa haamupydykset ovat jääneet vähälle huomiolle.

– Esimerkiksi Suomen sisävesien haamuverkkotilanteesta ei ole mitään tietoa, Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) ryhmäpäällikkö **Mika Raateoja** sanoo.

– Verkko on hankalaa muovi- ja ongelmajätettä. Havas on nailonista, yläpaulasta löytyy erilaisia muovijakeita, ja alapaulassa voi olla painona lyijyä, hän jatkaa.

Haamuverkko pyytää kaloja ja muita eläimiä pitkään, maailmalta saatujen kokemusten mukaan tyyppillisesti kuu-kausista yhteen vuoteen. Sen jälkeen verkko alkaa usein olla niin roskainen ja limoittunut, että pyyntiteho hiipuu.

Haamuverkko voi myös painua pohjaan siihen tarttuneiden kalojen painosta.

– Mädäntyvien kalojen hajotessa ja rapujen ja muiden pohjaeläinten kaloja syödessä puhdistunut verkko voi nousta uudelleen pyyntiin. Tästä on havain- toja maailmalla, Raateoja kertoo.

SYKE ON ALOITTANUT lokakuussa 2018 Kapyysi-hankkeen, jossa selvitetään Suomen rannikolla haamuverkkojen keräämistä, vastaanottamista satamissa sekä kierrättämistä.

Kapyysi tulee sanoista Kadonneet pyydykset Suomen merialueilla. EU-rahoitteinen hanke toteutetaan yhteistyössä Suomen Ammattikalastajaliiton kanssa.

Tutkimusalueena on Selkämeri ja Satakunta. SYKellä on alueella seudun vedet ja ammattikalastajat tunteva yhteyshenkilö, ja Selkämeren hiekkaiset pohjat sopivat hyvin verkkojen haraamiseen.

Tietoja verkkoja vieneistä alueista saadaan paikallisilta ammattikalastajilta, ja tulevana kesänä verkkoja haraataan noin 20 päivänä.

RAATEOJAN MIELESTÄ haamuverkko-ongelman ratkaiseminen on vaikea pätkinä. Verkkojen vedestä haraaminen ja satamiin vieminen ei riitä, lisäksi kierrätys pitäisi saada toimimaan. Ennen materiaalin hyödyntämistä verkot pitää puhdistaa ja niiden eri muovilaadut erottaa toisistaan.

– Ketju on moniportainen ja vaatii paljon manuaalista työtä sekä kalliita laitteita, Raateoja sanoo.

Yksi hankkeen päämäärä on rakentaa toimintamalli, joka voitaisiin ottaa käyttöön rannikkokaupungeissa. Kaupungeilla voisi olla resursseja toteuttaa verkkojen vastaanotto ja kierrätys. Sisävesillä keräys- ja kierrätysketju on hankalampi järjestää, koska suuria satamia on vähän.

– Verkkokierrätyksen materiaalivirran kokoaminen kannattaisi aloittaa kalasatamissa ja kesämökkien varastoissa lojuvista lukemattomista käyttämättömistä verkoista, Raateoja sanoo.

Raateojan mielestä vuoteen 2020 kestävän, ammattikalastajien kanssa tehtävän Kapyysi-hankkeen jälkeen katse kannattaisi kääntää virkistyskalastuksen haamuverkko-ongelman ratkaisuihin.

Hasse Härkönen